

Yhteenveto: yhteisluettelot ja luettelointi eri maissa

Eurooppa	3
Manner-Eurooppa ja Britannia	3
OCLC	3
Alankomaat	3
Belgia	3
Espanja	4
Italia	4
Itävalta	5
Kroatia	5
Latvia	5
Liettua	6
Portugali	6
Puola	6
Ranska	7
Saksa	7
Slovenia	7
Sveitsi	8
Tsekin tasavalta	9
UK	9
Unkari	9
Viro	10
Pohjoismaat	10
Färsaaret	10
Islanti	10
Norja	10
Ruotsi	11
Tanska	11
Amerikka	12

Latinalainen Amerikka	12
Pohjois-Amerikka	12
Kanada	12
Yhdysvallat	12
Oseania	13
Australia	13
Uusi-Seelanti	14
Liite 1	15

Tiivistelmä

Monissa maissa on yhteisluettelo tai useampia. En ole tätä yhteenvedoa tehdessäni tarkastellut aivan kaikkien Euroopan maiden tilannetta, mutta tässä ehkä Suomen kannalta keskeisimpiä. Monissa maissa yhteisluetteloita ylläpitää kansalliskirjasto, mutta poikkeuksiakin on, etenkin niissä maissa, joissa yhteisluetteloita on enemmän kuin yksi.

Yhteisluetteloita on karkeasti jaettuna kolmea tyyppiä: 1) virtuaalisia yhteisluetteloita, joilla ei ole omaa tietokantaa, vaan yhteisluettelon muodostaa yhteinen hakukäyttöliittymä, jonka avulla voidaan hakea useamman kirjaston luettelosta yhtä aikaa. 2) yhteisluetteloita, joilla on yhteinen tietokanta, mutta johon tiedot ladataan tietoja säännöllisin väliajoin jäsenkirjastojen luetteloista. 3) yhteisluetteloita, joilla on yhteinen tietokanta ja jäsenkirjastot – tai yleensä osa niistä – luettelivat suoraan siihen.

Osassa maista yhteisluetteloon liittyminen on ilmaista (yleensä virtuaaliluettelot), mutta edellyttää sitoutumista yhteisiin luettelointisääntöihin ja -formaatteihin sekä osallistumista erilaisten suunnittelu- ja kehittämistyöryhmien toimintaan (oman kirjaston kustannuksella). Osassa maista yhteisluettelon kustannukset jaetaan kaikkien jäsenten kesken tai alueellisten kirjastojen (vastaavat Suomen maakuntakirjastoja) kesken. Lähes kaikissa maissa kansalliskirjasto tai muu yhteisluettelon tukiorganisaatio tarjoaa kirjastoille (ilmaiseksi) teknistä tukea ja/tai koulutusta, neuvontaa ja ohjeita luettelointisääntöjen ja -formaattien soveltamiseen.

Monissa maissa tuotetietojen (ennakkotietojen) tuottaminen ilmestyneistä tai pian ilmestyvistä teoksista tapahtuu Cataloguing-in-Publication (CiP) -menetelmällä eli tarjotaan kirjastoille etukäteen ennakkotietoja. Sen lisäksi ennakkotiedot kirjataan – korjattuina – myös itse teokseen, nk. nimiölehdelle. CiP-ohjelma palvelee sekä kustantajia että kirjastoja: kustantajille tarjotaan mahdollisuutta osallistua kirjastojen ostomarkkinoille; kirjastoille se tarjoaa muistutuksia asiakasyhteisöjä kiinnostavista nimekkeistä. Kustantajille CiP ohjelmaan osallistuminen on usein ilmaista.

Ks. esim. British Libraryn CiP-ohjelma: <http://www.bl.uk/bibliographic/cip.html> tai Australian National Libraryn CiP-palvelu: <http://kinetica.nla.gov.au/cip>

Eurooppa

Manner-Eurooppa ja Britannia

OCLC

OCLC eli Online Computer Library Center on voittoa tavoittelematon 113 maassa olevien jäsenkirjastojen muodostaman organisaatio, jota ylläpitävät sen jäsenkirjastot. Se tarjoaa paitsi luettelointitietoja Worldcat-luettelonsa kautta myös tutkimusta, ohjelmia ja maksullisia palveluja, jotka auttavat kirjastoja jakamaan tietoa ja sen organisointityötä. Worldcat on virtuaaliluettelo, johon haravoidaan säännöllisesti jäsenkirjastojen tietokantoja OAI-PMH-rajapinnan kautta ja ne voivat myös hakea tietokannassa olevia luettelointitietoja. Suomesta OCLC:n jäsenenä on n. 10 yliopistokirjastoa sekä VTT.

Alankomaat

Yhteisluettelot:

Nederlandse Centrale Catalogus eli NCC, jossa on yli 400 yliopisto-, erikois- ja suurten yleisten kirjastojen aineistoa. NCC kokoaa samaan hakukäyttöliittymään useiden luetteloiden aineistoja ja mukana on myös sarjajulkaisujen tietokanta. NCC ja Picarta on yhdistetty siten, että tietokannasta voi hakea yhteisen hakukäyttöliittymän www.bibliotheek.nl kautta tai **Picarta:n** kautta:

<http://www.picarta.nl/login/LNG=EN/COOKIE/REQUEST?DB=2.41&REDIRECT=http%3A%2F%2Fwww.picarta.nl%2F>

Samalla haulla löytyvät myös sähköiset aineistot sekä lehdet. Käyttöliittymässä voi myös hakea sisällysluetteloita, tiivistelmiä, sisältöjä, linkkejä tai avainsanoja sekä etsiä ja kirjoittaa itse arvioita ja kommentteja ja kommentoida muiden tekemiä.

Luettelointi: NCC: Luettelointi tapahtuu yhteisen, keskitetyn luettelointi järjestelmän, Central Bibliographic System (GGC), kautta. Tiedot tallennetaan myös OCLC:n tietokantaan.

<https://www.oclc.org/content/dam/support/ggc/z39.50-target-profile-dutch-databases.pdf>

Belgia

Yhteisluettelot:

Unicat, jota ylläpitää n. 90 erikois-, tieteellistä ja yleistä kirjastoa www.unicat.be

Flaamilaisten kirjastojen yhteisluettelo: zoeken.bibliotheek.be

Ranskalaisten kirjastojen yhteisluettelo: <http://www.samarcande-bibliotheques.be/>

Luettelointi:

UNICAT: Luetteloidaan kirjaston omassa järjestelmässä UTF-8 tai MARCXML-muodossa, josta tiedot siirretään päivittäin/viikoittain FTP:llä Unicatiin ja ovat kopioitavissa sieltä. Saatavuustiedot linkitetään suo-

raan paikallisista tietokannoista. Tietojen lähettämisestä järjestelmätoimittaja perii palvelu- ja käsittelymaksua. <http://www.unicat.be/uniCat?func=loadTemplate&template=requirements>
Flaamilaisten kirjastojen yhteisluettelo: Tietoa ei saatavilla englanniksi/ranskaksi.
Ranskalaisten kirjastojen yhteisluettelo: Tietoa ei saatavilla englanniksi/ranskaksi.

Espanja

Yhteisluettelot:

Catálogo de las Bibliotecas Publicas del Estado or BPE

<http://www.mcu.es/bpe/cargarFiltroBPE.do?&cache=init&layout=bpe&language=es>

BPE on 17 valtiollisen kirjaston sekä 53 autonomisten alueiden kirjaston muodostama virtuaaliluettelo, jossa on yhteinen käyttöliittymä.

<http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/bibliotecas/mc/cbpe/c/presentacion.html>

REBECA: Yleisten ja autonomisten alueiden kirjastojen virtuaalinen yhteisluettelo:

<http://www.mcu.es/cgi-brs/Rebeca/abnetopac/O10044/ID3d66d04a?ACC=101>

REBECAa hallinnoivat kulttuuri- opetus- ja urheiluministeriö, autonomiset alueet sekä kulttuurilehtien yhdistys

<http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/bibliotecas/mc/rebeca/r/que-es-rebeca.html>

Red de Bibliotecas Universitarias or REBIUN (Catálogo Colectivo de la Red de Bibliotecas Universitarias Españolas)

<http://rebiun.crue.org/cgi-bin/rebiun/O7814/IDc07da484?ACC=101>

REBIUN:in muodostaa 95 yliopisto- ja tieteellistä kirjastoa (osa julkisia, osa yksityisiä).

http://www.rebiun.org/documentos/Documents/GTCATALOGO/Manualdeprocedimiento_CatalogoColectivo_enero2014.pdf

Luettelointi:

REBECA: Kirjastot luetteloiivat omiin luetteloihinsa ja tiedot yhdistetään Z39.50-yhteydellä samaan haku-käyttöliittymään. Saatavilla on myös lehtiartikkeleita ja sarjajulkaisuja.

REBIUN: Kaikki kirjastot eivät luetteloij, vaan osa (22) vain tuo tietoja omaan tietokantaansa. Luetteloivat kirjastot (73) päivittävät luettelotiedot ftp:llä samaan tietokantaan säännöllisesti, 6 kertaa vuodessa, ja kirjastot voivat poimia tietoja luettelosta Z39.50-yhteyden kautta.

BPE: Kirjastot luetteloivat omiin luetteloihinsa ja virtuaalinen yhteisluettelo haravoi tiedot samaan haku-käyttöliittymään, jonka avulla voi hakea tietoja yhdestä tai useammasta kirjastosta.

Italia

Yhteisluettelot:

Catalogo Unico Indice SBN <http://www.sbn.it/opacsbn/opac/iccu/free.jsp> on Istituto Centrale per il Catalogo Unicon (The Central Institute for the Union Catalogue of Italian Libraries and Bibliographic In-

formation) ylläpitämä yhteisluettelo, joka muodostuu 5519 yleisen, erikois, yliopisto- ja erikoiskirjaston sekä valtion kirjastojen luetteloista.

<http://www.iccu.sbn.it/opencms/opencms/en/main/sbn/index.html;jsessionid=6D15DA2DAF18658A7A49C6E02FA1DCA6>

MetaOPAC Azalai Italiano (MAI.) <http://www.aib.it/aib/opac/mai2.htm3> on virtuaalinen yhteisluettelo, joka kokoaa samaan hakukäyttöliittymään kaikkien italialaisten kirjastojen aineistot. Sitä ylläpitävät yhteistyössä italialainen kirjastoyhdistys ja yliopistojen konsortio. <http://eprints.rclis.org/4720/1/emerald-MAI.pdf>

Luettelointi:

SBN: Osa kirjastoista vain kopioi tai tuo yhteisluettelosta tietoja omaan tietokantaansa, osa myös luettelee (SBNMARC tai MARC21 muodossa). Kirjastot osallistuvat yhteisluettelointiin itsenäisesti, mutta yhteistyöstä vastaavat paikalliset tai muut ryhmät/poolit (polo), joille on annettu vastuu valvoa luettelointia ja sääntöjen noudattamista, kontrolloida tuplia ja rakennetta sekä velvollisuus maksaa hallintokulut. MAI: Virtuaalisella yhteisluettelolla ei ole omaa tietokantaa vaan tiedot haetaan automaattisesti kirjastojen omista luetteloista.

Itävalta

Yhteisluettelo: Online-Kataloge des Österreichischen Bibliothekenverbundes on noin 500 kirjaston yhteisluettelo. <http://www.obvsg.at/>

Luettelointi: Luettelointiin osallistuu aktiivisesti vain n. 90 lähinnä tieteellistä kirjastoa, jotka luetteloiivat samaan tietokantaan. Myös eDOC:n eli digitaalisen kirjaston aineisto sekä joidenkin museoiden aineistot ovat käytettävissä samassa hakukäyttöliittymässä. <http://www.obvsg.at/katalogisierung/formate/>

Kroatia

Yhteisluettelo: 150 yliopisto-, erikois- ja yleisen kirjaston yhteisluettelo CROLIST, jolla on käyttöliittymä UNILIB <http://opak.crolib.hr/cgi-bin/ewero.cgi?p=100001&q=> Myös lehtitietokanta on samassa käyttöliittymässä.

Luettelointi: vain erityisluvan ja -koulutuksen saaneet informaattikot voivat luetteloida suoraan yhteistietokantaan (muut voivat täydentää käyttäen templateja). <http://www.unibis.hr/unibis.htm#cat>

Latvia

Yhteisluettelo: Kansallisesti merkittävien kirjastojen luettelo (Valsts nozīmes bibliotēku elektroniskais kopkatalogs), http://lira.lanet.lv:8991/F/?func=option-update-Ing&file_name=find-b&local_base=Inc04&p_con lng=eng

Yhteisluettelossa on 10 kirjaston tietokannasta poimitut tiedot. Yhteisluetteloä ylläpitää kirjastojen konsortio, joka saa rahoituksensa valtiolta. Tarkoitus on ollut jo vuodesta 1997 laajentaa verkosto koko maan laajuiseksi, mutta projekti ei ole edennyt.

Luettelointi: Kansalliskirjasto vastaa tietokannan laadusta ja antaa luvat luetteloijille.

www.deflink.dk/upload/doc.../1295_LATVIA.ppt

Liettua

Yhteisluettelo n. 80 yliopisto-, erikois- ja yleisen kirjaston yhteisluettelo Lietuvos Nacionalinės Mažvydo Bibliotekos eli LIBIS <http://www.libis.lt/>

Luettelointi: Kaikki luetteloivat samaan tietokantaan ja tiedot jaetaan sen välityksellä kirjastoille kopioitaviksi. <http://www.lnb.lt/en/about-nll/programs-and-projects>

Portugali

Yhteisluettelot:

Catálogo Colectivo Português (PORBASE)

www.bnportugal.pt/index.php?option=com_content&view=article&id=145&Itemid=185&lang=en

PORBASE on noin 170 kirjaston (yleisen ja yksityisen) muodostama kansallinen ja maan suurin yhteisluettelo, johon voi liittyä ilmaiseksi tietyin luettelointia koskevin ehdoin.

Luettelointi: Kirjastot luetteloivat omiin luetteloihinsa ja lähettävät luettelointitiedot ja niiden korjaukset säännöllisesti yhteisluetteloon.

<http://www.bnportugal.pt/images/stories/servicos/documentos/cooperacao/regulamento%20de%20cooperacao%20porbase.pdf>

Puola

Yhteisluettelot:

NUKat <http://www.nukat.edu.pl/> on yleisten, tieteellisten ja erikoiskirjastojen yhteisluettelo, johon luetteloidaan 137 kirjastossa (yhteensä 214) suoraan tietokantaan. Tietoja voidaan kopioida online, mutta NUKat-järjestelmään tallennetut muutokset lähetetään kirjastoille öisin eräajoina. <http://winntbg.bg.agh.edu.pl/skrypty2/0099/lasz.pdf>

KaRo <http://karo3.umk.pl/Karo/> on 60 kirjaston + NUKat -kirjastojen sekä 20 ulkomaisen kirjaston virtuaalinen yhteisluettelo, jossa yhteinen hakukäyttöliittymä ja kaukolainamahdollisuus. Luettelosta kopioidaan tietoja useimpien kirjastojen luetteloihin Puolassa, tosin maanlaajuista asiasanastoa ei vielä ole. <http://winntbg.bg.agh.edu.pl/skrypty2/0099/lasz.pdf>

Luettelointi: Jaettu luettelointi, jossa useimmat kirjastot luetteloivat samaan tietokantaan ja ne jaetaan edelleen jäsenkirjastoille täydennettyinä kopioitaviksi. Saatavuustiedot ovat vain linkkeinä kirjastojen omiin järjestelmiin.

Ranska

Yhteisluettelot:

Système universitaire de documentation eli SUDOC Yliopistokirjastojen yhteisluettelo, jossa on mukana 1450 korkeakoulukirjastoa 157 korkeakoulussa.

<http://www.sudoc.abes.fr/>

Catalogue collectif de France eli CCF kansallis-, tutkimus-, erikois- ja yleisten kirjastojen yhteinen käyttöliittymä <http://ccfr.bnf.fr/portailccfr/jsp/index.jsp> ja samassa käyttöliittymässä on myös e-aineistoja sekä lehtiä ja kausijulkaisuja.

Luettelointi: SUDOC: kaikki jäsenkirjastot luetteloivat samaan tietokantaan. CCF: tiedot haravoidaan paikallisista järjestelmistä 213 kirjastosta eri puolilta Ranskaa ja ovat kaikkien käytössä ilmaiseksi.

Saksa

Yhteisluettelot:

Karlsruher Virtueller Katalog (KVK) http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/kvk_en.html on virtuaaliluettelo, jossa voi hakea useammasta luettelosta yhtäaikaista.

- Bibliotheksverbund Bayern <http://www.bvb.de>
- Gemeinsamer Bibliotheksverbund <http://www.gbv.de/>
- Hessisches Bibliotheks-Informationssystem <http://www.hebis.de/>
- Kooperativer Bibliotheksverbund Berlin-Brandenburg <http://www.kobv.de/>
- Nordrhein-westfälischer Bibliotheksverbund <http://bvlb.nrw.de/>
- Südwestdeutscher Bibliotheksverbund <http://swb.bsz-bw.de/>

Kuusi alueellista yhteisluetteloita, joissa ovat mukana lähes kaikki yliopisto-, erikois- ja yleiset kirjastot. Useimmilla alueellisilla yhteiskirjastoilla on yhteiset integroidut järjestelmät sekä virtuaaliluettelo Karlsruher Virtueller Katalog (KVK) (virtuaaliluettelo), josta voi hakea samalla haulla kaikista alueellisista yhteisluetteloista sekä Sveitsin ja Itävallan (tulossa myös Ranska, Britannia, Espanja ja Norja) online-luetteloista.

Luettelointi: Alueelliset kirjastot luetteloivat kukin omaan tietokantaansa, KVK:lla ei siis ole omaa, yhteistietokantaa. <https://liber.library.uu.nl/index.php/lq/article/download/7638/7674>.

Slovenia

Yhteisluettelo: COBIB-yhteisluettelo on 438 slovenialaisen erikois-, yliopisto- ja yleisen kirjaston yhteisluettelo, jota johtaa useissa eri maissa toimiva COBISS Centre (NCC) (Sloveniassa on Informaatiotieteen instituutissa IZUM:ssa = voittoa tavoittelematon organisaatio, joka saa rahoitusta opetusministeriöltä ja kirjastoilta). <http://cobiss6.izum.si/scripts/cobiss?ukaz=SFRM&id=1004537650443398>

Luettelointi: Osalla jäsenkirjastoista on luettelointia, joilla on luettelointilupa yhteiseen tietokantaan ja he huolehtivat tiedon laadusta, luettelointien koulutuksesta ja luettelointitietojen lisäyksistä COBIB-

tietokantaan. Osa jäsenkirjastoista vain kopioi omat tietonsa yhteiseen tietokantaan tai, jos ko. teoksen tiedot ovat jo yhteistietokannassa, lataa tiedot paikalliseen tietokantaan ja lisää saatavuustiedot. Tiedot päivitetään yhteisluetteloon säännöllisesti haravoimalla paikallisia tietokantoja.

COBISS-kirjastojärjestelmä (Co-operative Online Bibliographic System and Services), joka on rakennettu COBIB-tietokannan päälle, on käytössä Slovenian lisäksi Serbiassa, Makedoniassa, Bosniassa, Herzegovinanassa, Montenegrossa, Bulgariassa and Albaniassa. Niiden kirjastot vaihtavat bibliografista tietoa järjestelmien kesken. http://www.cobiss.net/cobiss_platform.htm

Sveitsi

Yhteisluettelot:

CHVK http://www.chvk.ch/vk_schweiz_fr.html on virtuaaliluettelo, josta voi hakea sveitsiläisten ja lichtensteinilaisten kirjastojen aineistoja saman hakukäyttöliittymän avulla.

http://www.chvk.ch/vk_schweiz_information_fr.html

Swissbib <http://www.swissbib.ch>, jonka aineisto koostuu 900 sveitsiläisen kirjaston, mediakeskuksen ja arkiston aineistoista.

Luettelointi: OAI-PMH -rajapinnan kautta haravoidaan säännöllisesti MARCXML-muodossa olevaa dataa kirjastojen tietokannoista ja tarjotaan se Swissbib:n kautta kirjastoille kopioitavaksi. https://www.swissbib.ch/HelpPage/Chb_swissbib

Catalogue Collectif RERO (Reseau des bibliothèques de Suisse occidentale /Union Catalogue of the Network of Libraries from Western Switzerland)

http://explore.rero.ch/primo_library/libweb/action/search.do?vid=RERO_V1 Sveitsinlänntisten, ranskankielisten alueiden kirjastojen yhteisluettelo, johon luetteloit 260 yleistä, yliopisto- ja erikoiskirjastoa 6 läntisestä kantonista. Käyttöliittymän kautta voi hakea myös digitaalisesta kirjastosta. Jäsenet maksavat yhteisluettelon kustannukset.

NEBIS Katalog, Katalog Netzwerk von Bibliotheken und Informationsstellen in der Schweiz

<http://www.nebis.ch/eng/Network/About-the-NEBIS-network>

Itäisten, saksankielisten alueiden kirjastojen yhteisluettelo, jossa on mukana 140 yleistä, yliopisto- ja erikoiskirjastoa

http://opac.nebis.ch/F?local_base=nebis&func=option-update-Ing&p_con_lng=GER&file_name=find-b

Luettelointi:

Alueelliset yhteisluettelot: RERO ja NEBIS Kantoneissa on omat järjestelmät, joiden kautta luettelointi tapahtuu. https://www.rero.ch/page.php?section=infos&pageid=rero_info

SwissBib:iin tiedot haravoidaan tai lähetetään jäsenkirjastoista (useita eri mahdollisuuksia), saatavuustiedot ovat vain jäsenkirjastojen järjestelmissä, joista ne linkitetään. Metadata RDF:ksi: <http://www.swissbib.blogspot.fi/search/label/semantic%20web>

Tsekin tasavalta

Yhteisluettelo: CASLIN: <http://www.caslin.cz/>

CASLIN on Tsekin tasavallan ja Moravian kirjastojen yhteinen virtuaaliluettelo, joka on perustettu v. 2000. <http://winntbg.bg.agh.edu.pl/skrypty2/0099/lass.pdf>

Luettelointi: Luettelointi tehdään offline ja haravointi suoritetaan aika ajoin useista erilaisista järjestelmistä ja tiedot siirretään FTP:llä tietokantaan. Osa kirjastoista (n. 60) luetteloit samaan tietokantaan ja tiedot ovat niiden jaettavissa ja kopioitavissa. Lehtiä luetteloidaan 550 kirjastossa ja instituutiossa. Tietokantaan voivat liittyä ilmaiseksi kaikki kirjastot, jotka ovat valmiita noudattamaan yhteisiä luettelointisääntöjä (UNIMARC, ISBD, AACR2, UDC). Saatavuustiedot ovat vain linkkeinä kirjastojen omiin järjestelmiin.

UK

Yhteisluettelot:

SUNCAT <http://suncat.ac.uk/search> 22 suurimman UK:n ja Skotlannin ja yhteinen aikakauslehtiluettelo. <http://edina.ac.uk/suncat/description.shtml>

COPAC <http://copac.ac.uk/> n. 90 (määrä kasvussa) UK:n ja Irlannin suurimman kansallis-, tiede- ja yliopistokirjaston yhteisluettelo. <http://copac.ac.uk/about/>

Luettelointi: British Library teettää luettelointityön Bibliographic Data Services Limited (BDS) -nimisellä yrityksellä, joka on riippumaton yksityinen yritys ja tarjoaa bibliografista dataa kirjastoille, kirjojen myyjille ja kustantajille.

BDS kokoaa tietoa kustantajilta lomakkeilla, mieluiten 4 kk ennen julkaisemista ja toivoo tietoja mahdollisista muutoksista, esim. hinnan tai julkaisupäivän muutoksista. Kustantajien tulisi liittää lähettämiinsä tietoihin ISBN (UK ISBN Agency:ltä), jota käytetään luetteloinnissa, tilaamisessa ja varastotilanteen hallinnassa. Tiedot kootaan British Libraryn määrittelemien standardien mukaan.

Unkari

Yhteisluettelo: Mokka <http://www.mokka.hu/en/web/guest/home?date=Tue200115022148> on 30 kirjaston yhteisluettelo, jota ylläpitää jäsenkirjastojen muodostama järjestö. Käyttöliittymässä mukana myös National Document Delivery System. <http://winntbg.bg.agh.edu.pl/skrypty2/0099/lass.pdf>

Luettelointi: Jaettu luettelointi, kaikki jäsenkirjastot osallistuvat ja tiedot siirretään paikallisista järjestelmistä yhteiseen tietokantaan. Yhteisluettelosta kaikki luettelointitiedot jaetaan jäsenten kesken kopioidaviksi ilmaiseksi. Saatavuustiedot ovat vain linkkeinä kirjastojen omiin järjestelmiin.

Viro

Yhteisluettelo: Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortium ELNET <http://www.elnet.ee/en/guide/ester/> jossa mukana myös kansallisbibliografia, CIP-tietokanta ja artikkelitietokanta. Ylläpitää kirjastojen konsortio. ELNET:in hakukäyttöliittymä on ESTER: <http://www.ester.ee/search~S1>

Luettelointi: Kaikki 15 yliopisto-, erikois- ja yleistä jäsenkirjastoa luettelevat – alueestaan riippuen – jompaan kumpaan yhteistietokannoista, joita ylläpitävät alueelliset Tallinnan ja Tarton kirjastot. Lisäksi 12 kirjastolla on yhteinen artikkelitietokanta Index Scriptorium Estoniae (ISE)

Pohjoismaat

Färsaaret

Yhteisluettelo: Landsbokasavnid

Luettelointi: Kansalliskirjasto hankkii ja luettelee suurimmalle osalle (13) kirjastoista aineiston (ilmainen kirjastoille). <http://www.savn.fo/00647/00648/>

Islanti

Yhteisluettelo: Gegnir, johon kuuluvat kaikki islantilaiset kirjastot, yhteensä n. 300 ja n. 1M tietuetta ja n. 5M kpl, ylläpitäjä on kirjastojen konsortio (jäsenmaksu). <https://gegnir.is/F?RN=616623707>

Luettelointi: Kaikki kirjastot luettelevat samaan yhteisluetteloon (n. 50 % henkilöstöstä), valvoo luettelointineuvosto. Kaikilla on sama kirjastojärjestelmä. Gegnir sisältää kirjoja, videoita, musiikkia ja pääsyn sähköiseen kokoelmaan (hvar.is) sekä sähköiseen lehtikokoelmaan (Timarit.is) sekä koko kansallisbibliografian. http://landsbokasafn.is/uploads/Utrecht_network_2011_Gegnir.pdf

Norja

Yhteisluettelo: Biblioteksøk <http://www.nb.no/bibsok/start.jsf> yhteensä 287 kirjastoa (n. 67 %)

Biblioteksøk tarjoaa hakukäyttöliittymän useimpiin norjalaisiin kirjastoihin (sekä tieteellisiä että yleisiin kirjastoihin), jotka käyttävät BIBSYS-järjestelmää. Se avaa myös mahdollisuuden kaukolainauksiin. Palvelu perustuu automaattiseen luettelointidatan haravointiin ja yhdistämiseen. (Palvelu ei sisällä teknisistä syistä vielä kaikkien kirjastojen saatavuus- ja sijaintitietoja, mutta niitä on suunniteltu tuleviin versioihin, joista tehtiin sopimus BIBSYS:n kanssa 09/2014).

Biblioteksentralen tarjoaa maanlaajuisesti e-aineistoja yleisten ja koulukirjastojen asiakkaille. Yhteinen käyttöliittymä: Bokhylla.no <https://betaub.wordpress.com/tag/bokhylla-no/>

Luettelointi: Biblioteksentrale on kuntien, maakuntien, kirjastoyhdistyksen, kuntaliiton ja korkeakoulujen muodostama yritys, joka myy suurimmalle osalle Norjan kirjastoista kirjoja ja muita medioita ja nii-

den luettelointitietoja sekä sähköisiä palveluita: <http://www.bibsent.no/index.php/om-biblioteksentralen>

Ruotsi

Yhteisluettelo: Yliopisto-, korkeakoulu- ja erikoiskirjastoilla yhteisluettelo Libris <http://www.libris.se/>, yhteensä n. 300 kirjastoa eli ¼ maan kirjastoista (ilmainen kirjastoille). Siihen luetteloi kuutisenkymmentä kirjastoa ympäri Ruotsia . Kungliga biblioteket (KB) vastaa Libriksestä ja luettelointikoulutuksesta yhteistyökumppaneille.

Luettelointi: Yleisten kirjastojen tulee pyrkiä yhdessä KB:n ja muiden Libris-kirjastojen kanssa kansallisen yhteisluettelon rakentamiseen. Se koskisi kaikkea asiasanoista genreihin, yleisten kirjastojen erityismedioista monikieliseen kirjallisuuteen.

http://www.kb.se/Dokument/Libris%20f%C3%B6r%20folkbiblioteken_140415.pdf

Luettelointi voidaan järjestää KB:n mukaan muullakin tavalla: kirjastot voivat tehdä luettelointiyhteistyötä tai antaa luetteloinnin ulkopuoliselle toimijalle, mutta Libris:n yhteistyösopimuksen allekirjoittanut kirjasto vastaa luettelointiosaamisesta näissäkin tapauksissa.

Metatiedot kirjataan ensin Libris:iin ja jaetaan sen kautta yhteistyökirjastojen omiin järjestelmiin. Libris:n kautta kirjastot saavat täydelliset luettelointitiedot.

Tanska

Yhteisluettelo: DanBib <https://netpunkt.dk/>, jossa on mukana kaikki tanskalaiset yliopisto- ja yleiset kirjastot, tarjoaa myös käyttäjäarviointeja ja -kommentteja sekä suosituksia muista teoksista. Kaikki tiedot on viety myös Google Booksiin. Yhteinen käyttöliittymä: <https://bibliotek.dk/>

Luettelointi: Valtio ja paikallishallinto (The Danish Government ja Local Government Denmark) omistavat yrityksen DBC:n, joka luetteloi kansallisbibliografian ja ylläpitää tanskalaista yhteisluetteloa DanBib:ia sekä asiakaskäyttöliittymää Bibliotek.dk:ta. DBC myös jakaa tietoja niille tahoille, jotka haluavat rikastaa ja lisätä tietoa tuotteistaan, kuten kirjastojärjestelmiä tuottavat yritykset.

<http://www.dbc.dk/site/english>

Amerikka

Latinalainen Amerikka

Yhteisluettelo: Metabase <http://www.metabase.net/> on 7 eteläamerikkalaisen valtion yhteisluettelo, 36 costaricalaisen, 8 el salvadorilaisen, 7 guatemalalaisen, 1 meksikolaisen, 10 nicaragualaisen ja 1 panamalaisen, pääasiassa tieteellisen kirjaston virtuaalinen yhteisluettelo, josta voi hakea saman käyttöliittymän kautta kaikkien kirjastojen luetteloista yhtä aikaa.

Luettelointi: Metabasella ei ole omaa tietokantaa, vaan haku suoritetaan kirjastojen omista tietokannoista. http://www.metabase.net/acerca/acceso_bd.pdf

Pohjois-Amerikka

Kanada

Kanadan kirjastojen ja arkistojen yhdistyksellä (LAC) on kuvailuosasto (n. 10 hlöä), joka kuvailee lähes 9000 uutta kanadalaista julkaisua Cataloguing in Publication -menetelmällä yhteistyössä kustantajien ja valtion laitosten kanssa. Kuvailutiedot painetaan julkaisun ensimmäiselle sivulle, kun teos painetaan. Ennakkotietue tehdään ja tuodaan saataville ennen kuin teos painetaan tai tuotetaan ja se tarjoaa siten kirjastoille mahdollisuuden luettelointiin jo ennakkoon sekä kanadalaisille kustantajille mahdollisuuden ylimääräiseen markkinointiin. Ks. myös Liite 1, jossa kerrotaan Booknet Canadian

Yhteisluettelot:

Amicus <http://amicus.collectionscanada.gc.ca/aaweb/aalogine.htm> 1300 kanadalaisen erikois-, koulu-, yliopisto- ja yleisen kirjaston muodostama yhteisluettelo, jota ylläpitää Kanadan kirjastojen ja arkistojen yhdistyksellä.

Luettelointi: Tiedot lähetetään MARC21-muodossa FTP:llä Amicuksen tietokantaan tai jos tiedot eivät ole MARC21-muodossa Z39.50-yhteydellä ja niitä jaetaan kirjastoille samalla tavalla.

<http://www.collectionscanada.gc.ca/union-catalogue/index-e.html>

Lisäksi jokaisessa osavaltiossa on yhteisluettelo, johon tiedot on siirretty jäsenkirjastojen tietokannoista.

Yhdysvallat

Yhteisluettelot:

Yhdysvalloissa on n. 120 000 kirjastoa ja n. 9 000 yleistä kirjastoa, n. 98 000 koulukirjastoa (joista n. 81 000 julkisten koulujen) sekä 3800 akateemista kirjastoa. 28 osavaltion laajuista yhteisluetteloita (New York jaettu 4 osaan) sekä tieteellisten kirjastojen yhteisluetteloita useissa osavaltioissa. On siis mahdollista kuvailla kaikkia niissä olevia yhteisluetteloita, joita on lukemattomia ja monissa osavaltioissa. Usein näissä yhteisluetteloissa on usein joko yhteinen tietokanta, johon tiedot siirretään jäsenkirjastoista, tai virtuaalisesti muodostettava yhteisluettelo, johon tiedot haetaan jäsenkirjastojen tietokannoista.

Joissakin osavaltioissa ollaan vasta rakentamassa yhteisluetteloita houkutellen kirjastoja mukaan tukirahoilla.

Yhdysvaltojen ja Kanadan tieteellisten kirjastojen yhteisluettelo The Center for Research Libraries Online Catalog <http://catalog.crl.edu/>

Luettelointi:

The Center for Research Libraries Online Catalog: Ei omaa tietokantaa vaan virtuaalinen luettelo, johon tiedot haetaan jäsenkirjastojen tietokannoista.

Kongressin kirjasto (Library of Congress LOC) kuvailee paljon teoksia Cataloguing in Publication -menetelmällä yhteistyössä kustantajien ja valtion laitosten kanssa. Kuvailutiedot painetaan julkaisun ensimmäiselle sivulle, kun teos painetaan. Näitä kuvailutietoja monet kirjastot hyödyntävät luetteloissaan. Tiedot voi ladata omaan tietokantaan myös Z39.50-rajapintaa tai ftp:tä (MARC) käyttäen.

Monet kirjastot saavat tietoja myös OCLC:n WorldCatista tai jopa ostavat siltä luettelointipalvelut, sillä lähes 12 000 kirjastolla (lähes 6000 yleisellä/koulu-/valtion kirjastolla) on OCLC:n jäsenyys.

Ks. myös Liite 1, jossa kerrotaan kirja-alan yhteistyöstä Yhdysvalloissa: Book Industry Study Group (BISG).

Oseania

Australia

Yhteisluettelo: Libraries Australia/Australia National Bibliographic Database, joka on 1048 australialaisen kirjaston yhteisluettelo.

Luettelointi: Kirjastot luetteloivat omiin tietokantoihinsa ja tiedot siirretään säännöllisesti FTP:llä tai SRU/Z39.50 -yhteydellä yhteistietokantaan. Tietoja voidaan myös haravoida OAI-PMH-rajapinnan kautta yhteistietokantaan.

Luettelointi: Kaikki kirjastot luetteloivat samaan tietokantaan ja bibliografista tietoa myös ostetaan, jos sitä tarvitaan nopeasti tai teoksen kieli on sellainen, jota ei osata ko. kirjastossa. ANBD:een liittyville jäsenkirjastoille bibliografisten tietojen lataaminen omaan tietokantaan sekä luettelointi CBS-sovelluksella on ilmaista, mutta jäsenyys maksaa. Tietoja voi hakea paitsi Libraries Australian hakupalvelusta, myös OCLC:n WorldCatista, Googlesta sekä Trovesta, joka on Australian kirjastojen, museoiden ja arkistojen yhteinen hakukäyttöliittymä. Joidenkin vieraskielisten aineistojen luettelointia ostetaan yrityksiltä, jos kirjastosta ei löydy ko. kielen osaamista. Toisinaan luettelointia, etenkin sähköisten aineistojen luettelointia, ostetaan ulkopuolisilta tahoilta, kuten aineistotoimittajilta, kulujen vähentämiseksi, jolloin voidaan joutua tyytymään vaihtelevaan bibliografiseen tasoon.

Uusi-Seelanti

Yhteisluettelo: Te Puna <http://nzlc.natlib.govt.nz/> on Uuden-Seelannin kansalliskirjaston (National Library of New Zealand eli Te Puna Mātauranga o Aotearoa) ylläpitämä kansallinen yhteisluettelo, jossa on monien uusiseelantilaisten kirjastojen luettelointitiedot. Palvelu on kirjastoille maksullinen.

Luettelointi: Yhteisluetteloon voi luetteloida kolmella erilaisella tavalla, joista kirjasto voi valita sopivimman: kokonaisia tietueita kuvaillaan lataamalla client-ohjelma tai lataamalla OCLC connexion browser ja client. Verkkoclientillä voi luetteloida lyhyitä tietueita (abbreviated records) sekä lisätä kirjastoja, joissa teos on saatavilla. CatExpress-clientilla voi vain kopioida yhteisluettelosta tietoja, myös kansikuvia, tai tiedot voi ladata kansalliskirjaston sivustolta Excel/PDF-formaatissa. Yhteisluettelon tiedot synkronisoidaan päivittäin Worldcat-palvelun kanssa. Tiedot on löydettävissä myös Googlen avulla.

Liite 1

Kirja-alan yhteistyö Pohjois-Amerikassa

USA Book Industry Study Group (BISG)

BISG:n työ jäsenyyttä kolmen pääasiallisen kategorian avulla:

- Standardit ja hyvät käytännöt (joita muokkaavat vapaaehtoisesti johdetut komiteat eri tuotantoketjun vaiheista: luokitukset, ePub ja digitaaliset formaatit, ISBN ja tunnisteet, viivakoodit ja muut tunnisteet, Metadata sis. ONIX, oikeudet, siirtostandardit (EDI))
- Tutkimus ja informaatio (asiakastutkimukset ja tilastot)
- Koulutus ja tapahtumat (kuinka saada informaatio tuottamaan -konferenssit, jäsentapaamiset, verkkoseminaarit, ammatillinen kehittyminen)

Järjestö, jonka jäsenyys on maksullinen kirjastoille.

Hyvää: Product Metadata Best Practices

On opas, joka kehitetty yhteistyössä BookNet Canadian kanssa. Opas sisältää yksityiskohtaiset ohjeet pohjoisamerikkalaisille tiedon tuottajille ja vastaanottajille siitä, miten tuotetiedon tarkkuutta voidaan parantaa koko tuotantoketjussa ja miten voidaan lisätä tehokkuutta osapuolten kesken sekä miten saada sisältö paremmin löydettäväksi. Oppaan uudistamisen tarkoitus oli tuoda esiin BISG:n tutkimuksen "Tuotteen metadatan kehittäminen, käyttö ja muokkaaminen", joka kertoo metadatan liikkeestä koko tuotantoketjussa.

Booknet Canada (BNC)

BookNet Canada on voittoa tavoittelematon järjestö, joka kehittää teknologiaa, standardeja ja koulutusta palvelukseen Kanadan kirja-alaa. Se on perustettu 2002 alan järjestelmähaasteisiin vastaamisen tueksi koko maan kustantajia, kirjamyymiä, tukkukauppoja, jakelijoita, myyntiagentteja ja kirjastoja varten.

BookNet Canadian palvelut ja tutkimus auttavat yrityksiä markkinoimaan ja myymään kirjoja, sujuvoittamaan työkulkuja ja tuotantoketjuja ja analysoimaan ja mukautumaan nopeasti muuttuvilla markkinoilla. Se asettaa teknologiastandardeja ja kouluttaa organisaatioita, kuinka niitä sovelletaan, tuottaa markkinointitutkimusta ja kokoaa tietoa 85% englanninkielisestä kanadalaisesta kirjallisuudesta SalesData-palvelun kautta. Teollisuusvetoisena ja osittain kanadalaisen perinteen ministeriön rahoittamana siitä on tullut "kirja-alan tuotantoketjun hermokeskus".

BookNet Canada julkaisee ajankohtaista ja toiminnallista tutkimusta ja kehittää resursseja ja mahdollisuuksia ammattiosaamisen kehittämiseen.

Palveluita

1. CataList on tehokas verkkotyökalu kirjojen markkinointiin, myyntiin ja tilaamiseen (≈ tuotetieto- ja hankintajärjestelmä).

CataList:in digitaaliset luettelot ovat edullinen B2B ratkaisu kustantajille, myyjille, tukkukaupoille, kirjastoille ja medialle. Järjestelmä on vuorovaikutteinen ja muokattava hakuväline ja sen luettelot on helppo rakentaa, päivittyvät automaattisesti ja niihin voidaan lisätä kuvia ja multimediaa.

2. Pubnet EDI (Electronic Data Interchange) tekee tilausten jakamisesta, ja lähetysilmoitusten ja laskujen lähettämisestä helppoa ja nopeaa.

3. SalesDatan käyttö antaa toiminnallista tietoa varastotilanteesta ja myynnistä myynnin ennustamista, lisäpainosten, lisätilauksien ja arviointien tekemiseen suuremmalla tarkkuudella kuin koskaan ennen.

4. Prospector on hyvin sofistikoitunut analyysityökalu itsenäisille myyjille. Se analysoi, mikä myy ja ker-
too, mitä puuttuu. Se on ilmaista niille, jotka tarjoavat tietojaan SalesData-palveluun.

Tutkimus

Kirja-alan markkinatutkimuksia Kanadassa

Kuluttajatutkimuksia

Tutkimuksia julkaisutoiminnan digitalisoitumisesta

Kuukausiraportteja SalesData-palvelusta

+ Tech forumeja (tietoa ja workshoppeja alan uusimmista trendeistä ja välineistä maailmalla), sähköisiä uutiskirjeitä, Blogi ja webinaareja

Standardien ja sertifiointien kehittäjä, konsultti, kouluttaja ja tuki

- EDI
- Tuotetunnukset
- Aihe- ja muut luokitukset
- Bibliografiset standardit
- Onix-konvertteri
- Accessibility standards
- EPUB
- GDSN
- SAN and GLN

BiblioShare palvelu

BiblioShare helpottaa kirjojen löytämistä, markkinointia ja myyntiä Kanadassa. BiblioShare on metatietojen kokoamiseen tarkoitettu järjestelmä, jossa on laadunvalvonta ja jakomahdollisuus koko kirja-alalle. Se on metadatalähde kaikille markkinoilla oleville kirjoille ja auttaa kustantajia ja jakelijoita tuottamaan

laadukkaita ONIX-tiedostoja ja jakamaan niitä sekä kansikuvia ja sijaintitietoja ilmaiseksi joko laajemmassa muodossa ONIX-Web-Servicen kautta tai suppeammassa muodossa BiblioSimple Web-Servicen kautta, kansikuvia Cover Image Web Servicen kautta sekä muokattavia nimeketietoja WordPress.org -sivuston kautta. Vain ilmaiset käyttäjätunnukset tarvitaan.

BiblioShare Webform on helppokäyttöinen verkkotyökalu, jonka avulla kirjojen metadattaa voi käsitellä ilman monimutkaisia ONIX-tiedostoja ja tuottaa puhdasta ja tarkkaa metatietoa kirjoista, julkaista metatietoja muille tai validoida metatietoja ennen lähettämistä sekä saada täydelliset ONIX-tiedot. Se sopii pienille yrityksille ja muille julkaisijoille, joilla ei ole resursseja tehdä ONIX-tiedostoja itse alusta saakka.

BNC Canada lisää myyntiä ja laskee kustannuksia paremman metatiedon avulla

Yleisesti ottaen kustantajat ovat olleet epävarmoja, miksi heidän pitäisi lisätä tietoja ONIX-tiedostoihin. Missä mahdollisuudet piilevät? Informaatiota samasta ONIX-tiedostosta voidaan hyödyntää kustantajan verkkosivuilla, verkkokirjakaupoissa, kirjastojärjestelmissä ja -luetteloissa, sähköisissä luetteloissa, kuten "BNC:n CataList", ja hakupalvelut, kuten "Canadian Bookshelf"

Tämän edellytys on kuitenkin se, että informaation tulee olla ONIX-muodossa, jotta se voidaan jakaa. Useimmat julkaisijat eivät tarjoa riittävästi informaatiota tiedostoissaan. ONIX-tiedostoissa tulisi olla ainoa tarkat tiedot sisältävä tiedosto, jota voidaan lähettää useampiin paikkoihin. Tällöin, Jos muutosta jätietoihin tarvitaan, riittää yksi muutos yhteen paikkaan. Se vähentää merkittävästi virheiden mahdollisuutta ja vähentää epätarkkojen tietojen leviämistä markkinoilla sekä säästää prosessissa aikaa ja rahaa.

Tässä kerrotaan, miten ONIX-tiedostoja voi parantaa lisäämällä markkinointitietoa, joka usein jää pois. Suositukset on koottu Kanadan bibliografisista sertifiointi standardeista ja ONIX:in hyvistä käytännöistä.